

ЮГОЗАПАДЕН УНИВЕРСИТЕТ „НЕОФИТ РИЛСКИ” –
БЛАГОЕВГРАД

С Т А Н О В И Щ Е

от доц. д-р Веселин ВУЧКОВ,
член на научното жури в конкурс за придобиване на образователната и
научна степен „ДОКТОР”, обявен в ЮЗУ „Неофит Рилски”,
по научната специалност „Наказателен процес”,
професионално направление 3.6. Право,
област на висшето образование 3. Социални, стопански и правни науки

Кандидат: Десислава Любомирова ПЕТРОВА

I. Кратки биографични данни за кандидата

Докторантът Десислава Любомирова Петрова е завършила право с пълно отличие в Университета за национално и световно стопанство в края на 2005 г. Практико-теоретичен изпит е положила успешно през 2006 г.

През месец март 2007 г. е встъпила в длъжност младши прокурор при Софийска районна прокуратура, а от месец март 2010 г. (до настоящия момент) работи като прокурор при същата прокуратура.

Зачислена е за задочен докторант в катедра „Публично-правни науки и публичен мениджмънт” при Правно – историческия факултет на ЮЗУ „Неофит Рилски“ през месец май 2011 г. (Заповед рег. № 1065/18.05.2011 г. на ректора на ЮЗУ-Благоевград).

От месец март 2013 г. до момента е хоноруван асистент по наказателно-процесуално право към Университет „Академия на МВР“.

II. Характеристика на дисертационния труд

Заглавието на дисертационния труд е: „Съдебното следствие в наказателния процес”. Той е структуриран в четири глави, съпроводен е от увод и заключение.

Общият обем на дисертационния труд е 313 стр., включително съдържание, както и списък на използваната литература (включително заглавия на български, английски, френски и руски езици). Включени са и три приложения: а) списък на цитираните решения на ВКС/ВС; б) списък на цитираната задължителна за прилагане практика на ВКС/ВС и на решенията на Конституционния съд; в) азбучен указател на

използваните решения на Европейския съд по правата на човека. Научният труд съдържа 393 бележки под линия, библиографията включва 228 публикации. Направено е позоваване на общо 51 броя решения на Съда в Страсбург и на 314 броя решения на Върховния/Върховния касационен съд.

Глава първа на дисертационния труд е озаглавена „Обща характеристика на съдебното следствие“. Дисертантът стъпва върху утвърдените в българската наказателно-процесуална наука основни положения относно съдебното следствие в наказателното производство, включително ползвайки опыта на изследователи отпреди реформата в инстанционните производства от 1998 год. Открито е значението на съдебното следствие като самостоятелен етап на съдебното заседание. Анализирани са неговото начало и неговият край. Направена е необходимата съпоставка между съдебното следствие и досъдебното разследване.

Глава втора е посветена на съдебното следствие в първоинстанционното производство. Обяснимо е обстоятелството, че тази глава заема доминиращо място както по обем, така и по съдържание. Подходът в структурно отношение е следният: най-напред е анализиран институтът на предявяване на обвинението в съдебната фаза на процеса, а след това е отделено място на отделните следствени действия, извършвани по време на съдебното следствие в първоинстанционния съд. Тук откриваме и основните авторски разсъждения и приноси моменти (някои от тях ще открия по-долу).

Глава трета анализира етапите на съдебното следствие във въззивното и в касационното производства. Авторът отделя място на основни положения от Конвенцията за правата на човека и основните свободи (както и допълнителните протоколи към нея), но – разбира се – централен фокус на научен анализ са положенията относно второинстанционното и третоинстанционното производства, в светлината на реформата в българската наказателно-процесуална система от 1998 г. и на основата на новата Конституция от 1991 г.

Глава четвърта има за предмет етапите на съдебното следствие по дела, разглеждани и решавани по реда на Особените правила, уредени в Наказателно-процесуалния кодекс.

След изложението в отделните глави авторът е формулирал *заключение*, което представя в синтезиран вид основни положения от подробното изложение, съдържащи се в предходните четири глави на дисертацията.

III. Основни приноси

В съдържанието на дисертационния труд могат да бъдат открити следните основни научни приноси:

Първо, изяснена е същността на процедурата по връчване на обвинителния акт и на тъжбата на пострадалия, както и на процедурата по прочитане на обвинителния акт или на тъжбата. Подкрепен със собствени аргументи е изводът, че връчването на обвинителния акт или на тъжбата представлява предявяване на обвинението в съдебната фаза на процеса.

Второ, дисертантът откроява свой собствен принос, когато застава на позиция, че прочитането на обвинителния акт не е предявяване на обвинението, а допълнителна процесуална гаранция за правото на защита (на обвиняемия).

Трето, детайлен е и анализът на институтите „разпит на свидетел с тайна самоличност“ и „разпит на служител под прикритие“. На основата на актуалната правна уредба и съответната съдебна практика дисертантът прави няколко мотивирани предложения *de lege ferenda*: да се допълни чл. 123, ал. 5 НПК с предвиждане възможност на обвиняемия, пострадалия, частния обвинител, гражданския ищец и гражданския ответник да имат непосредствен достъп до защитения свидетел (ако той е посочен от тях) и независимо от това дали са представлявани от защитник или повереник; да се предвиди чрез изрично допълнение (чл. 121, ал. 1 НПК), че свидетелят с тайна самоличност не е длъжен да дава показания по въпроси, отговорите на които биха довели до разкриване неговата самоличност; разпоредбата на чл. 123, ал. 8 НПК да бъде допълнена, като в нея специално се укаже възможността съдът да прави искане за включване на лицето, спрямо което е взета мярка за защита, в програмата за защита, уредена в специалния закон; и т. н. Всички предложения с оглед бъдещи нормативни промени са добре аргументирани, на основата на задълбочен анализ на теорията и съдебната практика, и следвайки собствени авторски разсъждения.

В дисертационния труд откриваме и други приносни моменти с по-второстепенно значение.

По темата на дисертацията докторантът Петрова има публикувани шест научни статии в периодиката.

На основата на гореизложеното поддържам, че *авторът на дисертационния труд притежава задълбочени теоретични знания по специалността и необходимата способност за самостоятелно научно изследване. Трудът съдържа научни и научно-приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката, а в същото време неговата приложна значимост е въвн от съмнение. Тези мои констатации напълно съответстват на академичните законови изисквания.*

IV. Критични бележки и препоръки

Към дисертационния труд на Десислава Петрова могат да се отправят – разбира се – и някои критични бележки, както и препоръки.

Най-напред, първоначалното впечатление, че дисертационният труд е прекалено обемист, се затвърждава и след внимателно вникване в неговото съдържание. Това – най-малкото – надхвърля установените в традицията изисквания относно правните дисертационни изследвания. За съжаление този недостатък не бе преодолян през последните няколко години, когато упражнявах научно ръководство над работата на докторанта.

На второ място, глава първа (която съдържа девет непълни страници) очевидно не съответства като тежест и обем на останалите три глави от изследването. При това препоръката ми е към разширяване съдържанието и дълбочината на конкретния обект на анализ в тази глава – общата характеристика на съдебното следствие, дори и за сметка на съдържанието на други глави и параграфи; в това отношение тази моя препоръка се различава от препоръките, отправени на предварителните обсъждания на научния труд.

На последно място, необходимо е дисертантът да отстоява своите научни позиции по-смело, да откроява своя научен принос по-релефно, да извежда на преден план по-съществените, съдържателно важните научни постулати, защото сред пъстрия каталог от разсъждения понякога трудно различаваме важното от маловажното.

Посочените критични бележки обаче не поставят под съмнение научните приноси и практическата ползност на дисертационното изследване.

V. Заключение

Изхождайки от положителната оценка за представения дисертационен труд, съобразявайки и сериозния професионален и експертен опит на кандидата (прокурорски и преподавателски), с убеденост формулирам своята *положителна оценка* и препоръка към Научното жури да гласува за присъждането на кандидата на образователната и научна степен „доктор“.

10-ти май 2015 г.
гр. Благоевград

Член на журито:

/доц. д-р В. Вучков/